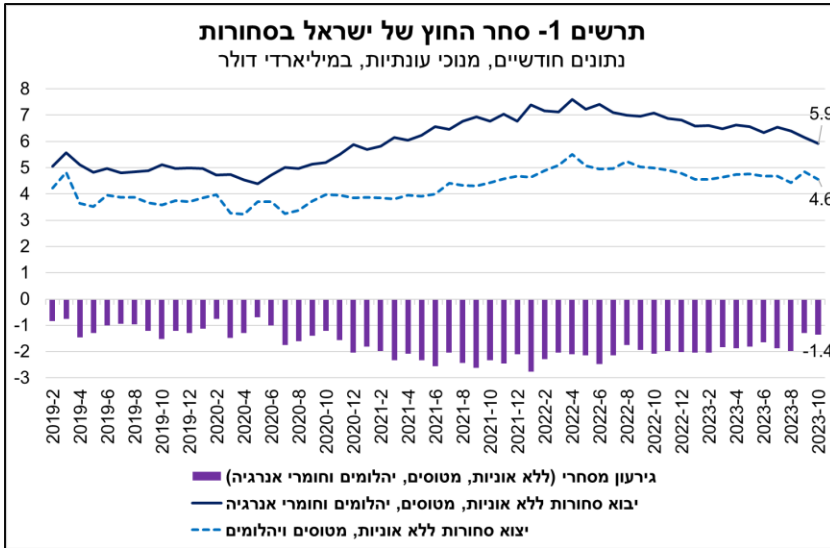

15/11/2023

השבוע במאקרו

היצוא והיבוא של סחורות נחלשו בחודש אוקטובר, במונחים נומינליים; מגמה זו צפויה להימשך גם בחודש הבא

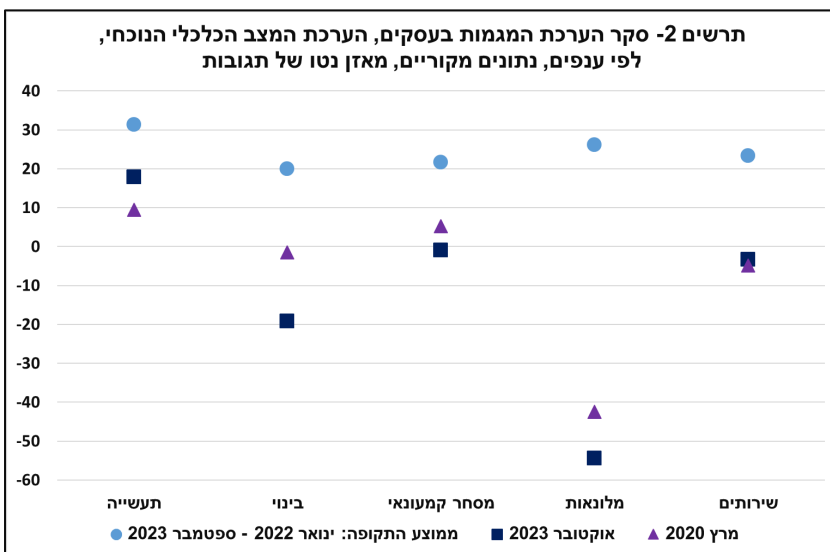
נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) מלמדים כי יצוא הסחורות (נתונים מנוכחי עונתיים, ללא אנוניות, מטוסים ויהלומים) הסתכם בכ-4.6 מיליארד דולר בחודש אוקטובר 2023 (ראה/י תרשים 1). היקף זה משקף ירידה בשיעור של כ-6.0% (במונחים דולריים נומינליים) בהשוואה לחודש הקודם. יבוא הסחורות (נתונים מנוכחי עונתיים, ללא אנוניות, מטוסים, יהלומים ודלק) עמד על כ-5.9 מיליארד דולר בחודש אוקטובר 2023. היקף זה משקף ירידה בשיעור של כ-3.7% (במונחים דולריים נומינליים) בהשוואה לחודש הקודם.

על רקע זה, עלה הגירעון המסחרי (נתונים מנוכחי עונתיים, ללא אנוניות, מטוסים, יהלומים ודלק) בכ-5% לעומת החודש הקודם, והסתכם בכ-1.4 מיליארד דולר. יחד עם זאת, הגירעון המסחרי בחודש אוקטובר נמוך מאוד בהשוואה לגירעונות החודשיים שנרשמו בשנים האחרונות.

מוקדם לקבוע האם הירידות המוזכרות מעלה מיוחסות להשפעות השליליות של מלחמת "חרבות ברזל". זאת, מפני שנתוני סחר החוץ לחודש אוקטובר לא הצביעו על שיעורי שינוי חריגים, וכך לא נראה כי באחד מזרמי הסחר חל שינוי של ממש במגמה, בניגוד לאינדיקטורים אחרים. כך לדוגמה, יבוא הסחורות מצוי בירידה הדרגתית כבר למעלה משנה. כמו כן, בהתייחס ליבוא, סביר להניח כי השפעות המלחמה יחולו בפיגור מסוים, זאת מאחר ובין ההזמנות של מוצרים/תשומות מחו"ל ועד הגעתם לישראל נדרש שילוח שעשוי להימשך מספר שבועות, זאת כתלות במדינת המקור, סוג המשלוח וגורמים נוספים, ופריקה בנמל, כך שנתוני היבוא באוקטובר מייצגים, כפי הנראה, הזמנות מתקופת טרום המלחמה.

במבט קדימה, על-פי אינדיקציות מסקר הערכת המגמות בעסקים (ראה/י הרחבה בפסקה הבאה), נראה כי בחודש הבא, הן יצוא הסחורות והן יבוא הסחורות, צפויים להתכווץ. הערכה זו, מתבססת על הצפי בענף התעשייה לירידה בהיקף ההזמנות ליצוא, ועל הצפי לירידה בייצור הכולל, הצפויה להעיב על היבוא של תשומות לייצור, כמו גם, על הצפי בענף המסחר לירידה בהזמנות מספקים, המצביעה על ירידה ביבוא של מוצרי צריכה.

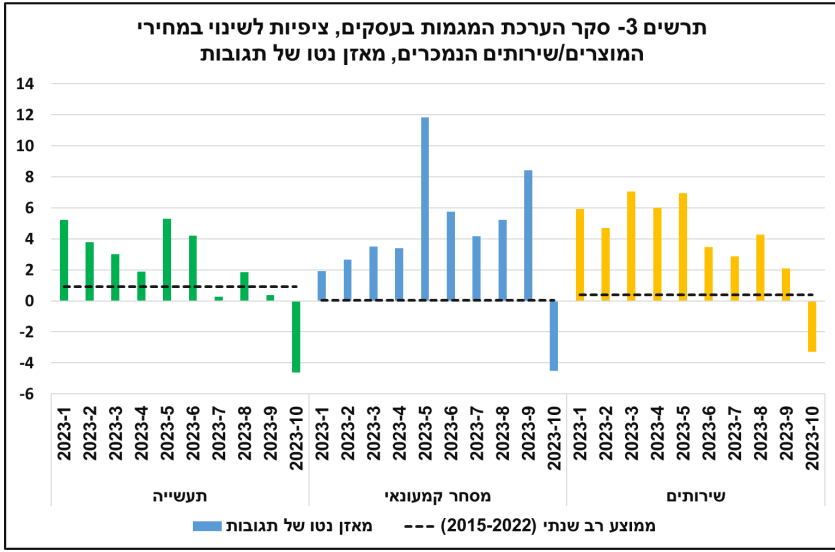
סקר הערכת המגמות בעסקים באוקטובר משקף פגיעה חמורה בסקטור העסקי בצל מלחמת "חרבות ברזל"

נתוני הלמ"ס מלמדים כי הלך הרוח בקרב החברות בסקטור העסקי נחלש משמעותית בחודש אוקטובר 2023, לנוכח מלחמת "חרבות ברזל", כך עולה מסקר הערכת המגמות בעסקים. מאזן הנטו של התגובות (כלומר, שיעור החברות המצביעות על שיפור פחות שיעור החברות המצביעות על הרעה) בשלוש השאלות המרכזיות של הסקר: המצב הכלכלי הנוכחי, הצפי לפעילות בחודש הבא והצפי לשינוי בתעסוקה, ירד בתלילות, לרמה הנמוכה ביותר שנרשמה מאז שנת 2020 (מגפת הקורונה), ולערך שלילי, דהיינו, הצביע על הרעה בהשוואה לחודש הקודם בכל אחת מן השאלות. יצוין כי הרמות של מדדי הציפיות לשינוי בפעילות ולשינוי בתעסוקה הינן גבוהות יותר מאלו שנרשמו בחודש מרץ 2020, בו הושתו לראשונה המגבלות על הפעילות הכלכלית בישראל בצל מגפת הקורונה.

בחינה של הערכת המצב הכלכלי הנוכחי לפי ענפים מעלה כי מאזני הנטו בכל הענפים המרכזיים ירדו בחודות אוקטובר, ובכל הענפים הפך המאזן נטו לשלילי, להוציא ענף התעשייה (ראה/י תרשים 2). מעניין לציין כי בענפים: מסחר קמעונאי,

מלונאות ובינוי, הממצאים בנוגע למצב הכלכלי הנוכחי מצביעים על חולשה משמעותית יותר מזו שהייתה במרץ 2020, אך אין זה המצב בענפי השירותים והתעשייה.

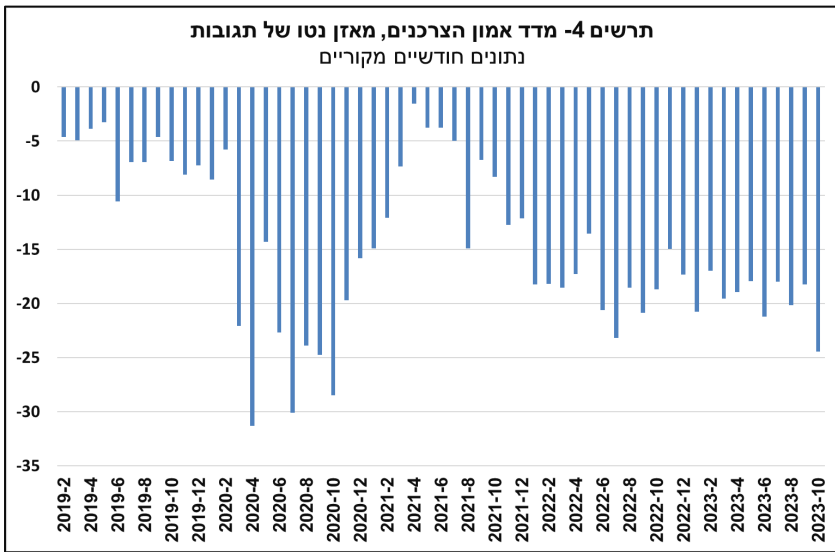

מהשוואה שערכה הלמ"ס לעימותים צבאיים קודמים ("צוק איתן" ו"שומר החומות"), נמצא כי במלחמת חרבות ברזל אחוז גבוה יותר של מנהלים בענפי התעשייה, המסחר והבינוי הצביעו על מגבלה חמורה על הפעילות הנובעת מהמצב הביטחוני. מסקנה זהה התקבלה בנוגע למגבלת המחסור בעובדים בענפי התעשייה והבינוי.

עוד עולה מן הסקר כי הציפיות בקרב החברות בענפים המרכזיים באשר לשינוי במחירי המוצרים או השירותים הנמכרים על ידן ירדו גם כן בחדות, ומצביעים על צפי לירידה מסוימת בתעריפי המכירה בחודש נובמבר בהשוואה לחודש אוקטובר (ראה/י תרשים 3), וזאת לאחר שמראשית שנת 2023 הצביעו החברות בענפים אלו על כוונה להעלות מחירים, מדי חודש, בעוצמות שונות.

לסיכום, סקר הערכת המגמות בעסקים מצביע על הרעה משמעותית באמון העסקים, ובציפיותיהם במבט קדימה. כמו כן, הסקר מאותת על ירידה ניכרת בפעילות לנוכח המצב הביטחוני, על מגבלת עובדים חמורה, ועל נכונות להוזיל את מחירי המכירה ברקע הדברים.

מדד אמון הצרכנים ירד באוקטובר לרמה הנמוכה ביותר שנרשמה בשלוש השנים האחרונות

מדד אמון הצרכנים בחודש אוקטובר 2023 ירד בחדות יחסית בהשוואה לחודש הקודם, על רקע השלכות מלחמת "חרבות ברזל", לרמה הנמוכה ביותר שנרשמה מאז אוקטובר 2020 (ראה/י תרשים 4), כך על פי נתוני הלמ"ס. ירידת המדד הייתה נמוכה יחסית לירידה שנרשמה במרץ 2020, עת הושטו לראשונה מגבלות על הפעילות הכלכלית בישראל בצל מגפת הקורונה, אולם אפשר שההסבר לכך טמון ברמה הנמוכה גם כך שאפינה את אמון הצרכנים בעת האחרונה.

ירידת המדד בחודש אוקטובר נבעה בעיקר מהחמרה בצפי לשינוי במצב הכלכלי של המדינה בשנה הקרובה, ובכוונה לבצע רכישות גדולות בשנה הקרובה. הירידה באמון הצרכנים חלה במקביל לעלייה באי הודאות ולהתפתחויות שליליות בשוק העבודה (שטרים

באו לידי ביטוי בנתונים המבוססים על סקרי כוח האדם), ומצביעה על ירידה בביקוש לצריכה בקרב משקי הבית בתקופה הקרובה, כפי שמעידים נתוני הרכישות בכרטיסי אשראי בשבועות האחרונים.

בהקשר זה, נציין כי לפי ניתוח שערך בנק ישראל לנתוני הרכישות בכרטיסי אשראי (מנוכי עונתיות, במחירים שוטפים), בשבוע השלישי למלחמת "חרבות ברזל" הגיע סך הרכישות בכרטיסי אשראי לשפל של כ-20% מתחת לרמה החזויה (כלומר, הרמה שהייתה צפויה להירשם בזמן שגרה). אולם, בשבוע-שבועיים האחרונים חלה התאוששות מסוימת במרבית קטגוריות הצריכה, כך שהפער בין סך הרכישות בהשוואה לזמני שגרה הצטמצם לכ-9%. בנוסף, לפי ממצאי בנק ישראל, הפגיעה היחסית ברמת ההוצאה בכרטיסי אשראי, בתום חודש לחימה, דומה לפגיעה שנרשמה במהלך סגר הקורונה השני (חגי תשרי בשנת 2020), ונמוכה משמעותית מזו שנרשמה בסגר הקורונה הראשון, עובדה העשויה ללמד על היקף הפגיעה הצפוי בצריכה הפרטית.

כתב: גילי בן אברהם

לתגובות, הערות והארות: ניתן לפנות ליניב בר, ראש תחום כלכלה, בנק לאומי
דואר אלקטרוני: yaniv.bar@bankleumi.co.il, טלפון: 076-8858970